

2021/2022

SNI / BTMN kisokos

Tapasztalataink alapján



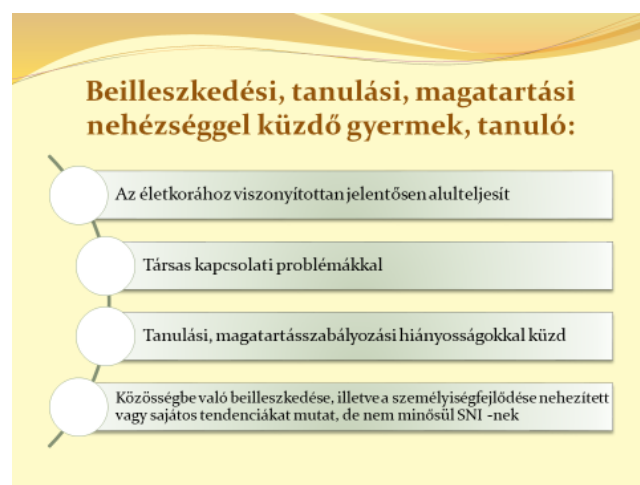
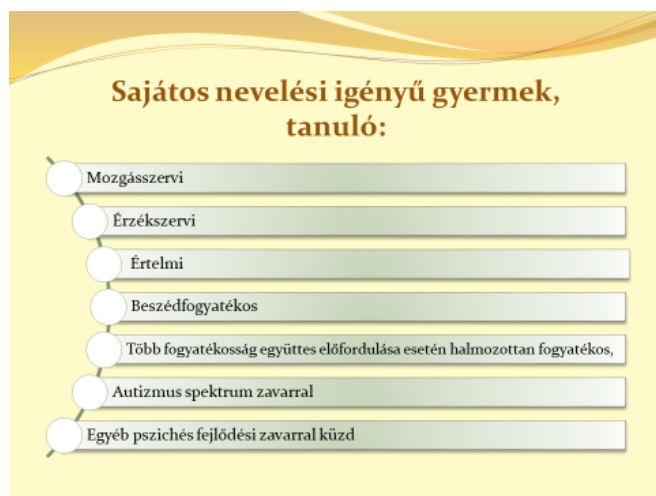
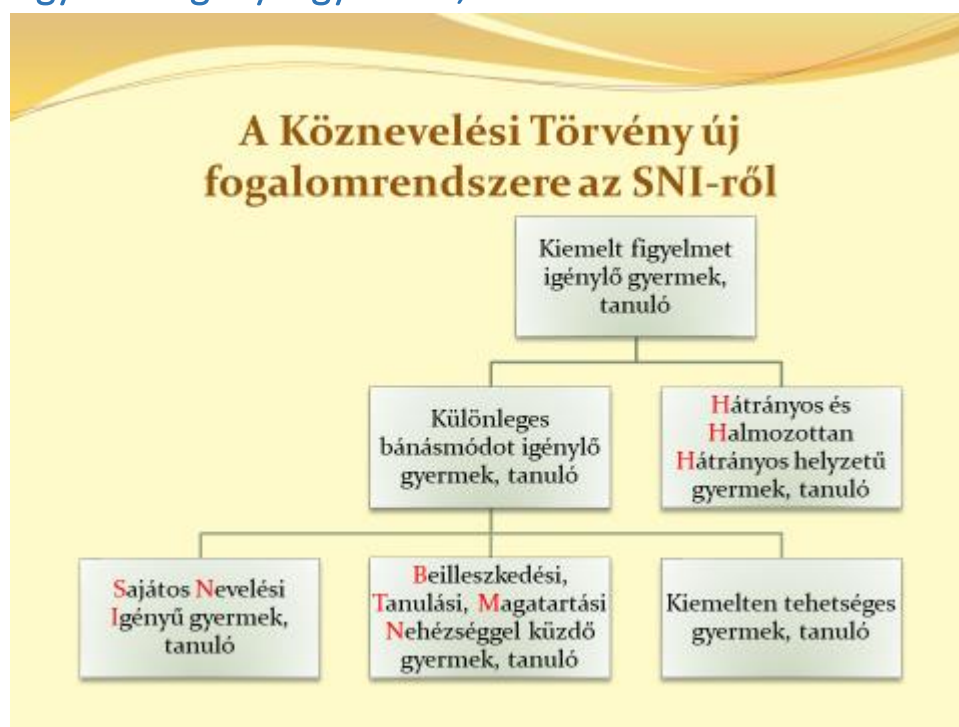
Készítették: Golecz Andrea, Horváthné Szávai Brigitta, Krepsz-Kapai Bernadett, Lőrinczné Vigh Mónika,
Paulicsné Török Cecília, Simonné Béres Eszter, Szabó Kinga

Tartalom

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló	3
Információk a sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló tantárgyi mentesítésével kapcsolatban	4
Tantárgyi mentesítés – ért szakértői vizsgálat kezdeményezése	4
Intézményvezetői határozat	5
Mentesítések (tantárgyi, részleges), számonkérés módja alól, eszközhasználat engedélyezése	5
Szakvélemény ajánlásai és a segítségnyújtás módjai	6
A szakértői vélemény javaslatai lehetnek	7
A tananyag differenciálása	7
Mit differenciálunk?	7
Példák az oktatás, értékelés folyamatának segítésére különböző problémák esetén	7
Javaslatok, praktikák a segítségnyújtáshoz, támogatáshoz	8
Jó gyakorlatok a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő /BTMN / gyermekek oktatásához	8
Alsó tagozat	8
Lapbook alsó és felső tagozaton is	9
Felső tagozat	10
Praktikák, javaslatok a sajátos nevelési igényű / SNI / gyermekek oktatásához	15
Enyhe értelmi fogyatékoság/ tanulásban akadályozottság: BNO F70.0 /	15
Meghatározott olvasási zavar /Diszlexia - BNO F 81.0/	15
Könnyítés a diszlexiásnak Diszlexiás betűtípus	15
Könnyítés a diszlexiásnak Gondolattérkép/ Pókára készítés	15
Az írás zavara /diszgráfia - BNO F 81.1/	16
Az aritmetikai (számolási) készségek zavara /diszkalkulia BNO F81.2/	16
Az iskolai készségek kevert zavara - /kevert tanulási zavar BNO: F81.3/	17
ADHD- Figyelemhiányos hiperaktivitás-zavar	19
ADHD - val küzdő gyermekekre vonatkozó pedagógiai javaslatok	19
NÉHÁNY GYAKORLATI ÖTLET	19
A tananyag strukturálása, tanulásszervezés	21
Számonkérés	21
A szabályok felállítása	21
Jutalmazás és büntetés	22
“Aranyszabályok”	22
Autizmus spektrumzavar	23
Javaslatok a változásokra való felkészítésre	23
Javaslatok a koncentrációs nehézségek feloldására	23

Javaslat az idő strukturálására	23
Javaslatok a tér strukturálására	23
Javaslatok a kommunikációs nehézségek feloldására	23
Javaslatok a szociális nehézségek feloldására	23
Mozgásszervi, érzékszervi, beszéd fogyatékos tanulók megsegítése	25
Mozgásszervi fogyatékoság	25
Gyengénlátás	25
Hallássérülés	26
Beszéd fogyatékoság	26
Szakértői vélemény iránti kérelem készítése	27
Mit kell/érdemes a kérelemhez csatolni?	27
Tanmenetben ajánlott jelölés	28
Zalaegerszegi Pedagógiai Oktatási Központ tanfolyamai	29
Sajátos Nevelési Igényű tanulók integrált oktatása. Különös tekintettel az egyéb pszichés zavarral küzdő, diszlexiás, diszgrafiás, diszkalkuliás gyermekekre	29
Digitális Pedagógia a gyakorlatban	29
“Árny és fény” - Spektrumzavarok az általános iskolában 10 órás képzés / ADHD, autizmus témakörben/	29
Konfliktuskezelés	29
Erőszakmentes kommunikáció	30
Néhány hasznos oldal	31

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló



SNI (Sajátos nevelési igényű) irányelvek:

https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok

BTMN (Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség) szakmai ajánlás:

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/BTMN_szakmai_ajanlas.pdf

Ajánlott pedagógiai megsegítés

- Olvasás, helyesírás – 34. - 36 oldal
- Számolási nehézség 38. oldaltól

Információk a sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló tantárgyi mentesítésével kapcsolatban

A köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 56. §*-alapján (1) A tanulót, ha egyéni adottsága, fejlettsége szükségessé teszi, a szakértői bizottság véleménye alapján az igazgató mentesíti

a) az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés és minősítés alól, és ehelyett szöveges értékelés és minősítés alkalmazását írja elő,

b) a gyakorlati képzés kivételével egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól.

(2) Az érettségi vizsgán az (1) bekezdés b) pont szerinti tantárgyak helyett a tanuló - a vizsgaszabályzatban meghatározottak szerint - másik tantárgyat választhat.

Tantárgyi mentesítés – ért szakértői vizsgálat kezdeményezése

egy-egy tantárgyakból, tantárgyrészekből a tanuló teljesítményének az értékelése, minősítése alóli mentesítés céljából **szakértői vizsgálat indítható**

- 1-6 évfolyamon az adott tanév **január 31-éig** szükség szerint bármikor
- február 01-től **annak a tanévnek a március 31.** napjáig, amelyben a tanuló az adott **tantárgy tanulását megkezdte. (pl.: idegen nyelv)**
- A megjelölt időszaknál **későbbi időpontban** csak a kiskorú tanuló szülője, illetve a nagykorú tanuló kezdeményezheti.

Az elindított szakértői vizsgálathoz csatolni kell: iskola igazgatójának egyetértő nyilatkozatát. Az iskola igazgatója a döntéséhez beszerzi a **tanuló osztályfőnöke** és az **adott tantárgyat tanító pedagógus véleményét**. Az iskola igazgatója egyetértésének hiányában a szakértői bizottság vezetője vagy az általa erre kijelölt bizottsági tag - a kiskorú tanuló esetén a tanuló és a szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló meghallgatása után - dönt a vizsgálat szükségességéről vagy a kérelem elutasításáról. A kérelem elutasításáról szóló döntést - határozat formájában - írásba kell foglalni.

Az értékelés/mentesítés alóli felmentés nem jelenti azt, hogy a tanuló nem tanulja az adott tantárgyat. A sajátos nevelési igény miatt a kerettantervben meghatározott követelmények elsajátítása nehezített. A tanuló oktatása során törekedni kell a minimumszint elsajátítására.

Ehhez a tanulót oktató pedagógusnak:

- a 32/2012 EMMI rendeletben foglaltakat szükséges alkalmazni
- egyéni fejlesztési tervet kell készíteni a tanmenet mellé
- a szakértői véleményben foglaltakat be kell tartani

- speciális módszertant kell alkalmazni
- a rehabilitációt végző gyógypedagógussal együtt kell meghatározni a tanuló oktatási szükségleteit.

A tanulónak:

- részt kell venni a tanórákon
- képességei szerint aktívan részt kell venni a tanórai munkában
- tudásáról számot ad, azonban az nem kerül érdemjeggyel minősítésre, vagy értékelésre

Intézményvezetői határozat

Mentesítések (tantárgyi, részleges), számonkérés módja alól, eszközhasználat engedélyezése

A szakértői véleménybe foglaltak alapján a tanulót az iskola **igazgatója határozatban** mentesíti az értékelés, minősítés alól.

A felmentés **nem mentesíti a tanulót az adott tantárgy tanulása alól**. A tanórákon részt vesz, aktívan közreműködik, **hibáit javítják, tudásáról számot ad,** azonban az nem kerül értékelésre, minősítésre.

A szakértői bizottság vizsgálatának eredményei alapján a *sajátos nevelési igényt megalapozó sérülés okán*, a tanuló számára **indokolt, igazgató által írt határozatban a TANTÁRGYI MENTESÍTÉS** megadása, a következők szerint pl.:

- Felmentés megadása matematika tantárgy értékelése, minősítése alól
- Felmentés megadása idegen nyelv tantárgy értékelése, minősítése alól

RÉSZLEGES MENTESÍTÉS:

A tanuló számára, a sajátos nevelési igényt megalapozó sérülés okán, egyéni adottságai és fejlettsége alapján, **indokolt a tantárgyi mentesítés megadása egyes tantárgyrész/ekből, a következők szerint pl.:**

1. Felmentés megadása magyar nyelv és irodalom tantárgy helyesírás résztantárgy értékelése alól
2. Felmentés megadása idegen nyelv tantárgy helyesírás résztantárgy értékelése alól.
3. Felmentés megadása az írás külalakjának értékelése, minősítése alól.

A szakértői bizottság vizsgálatának eredményei alapján a sajátos nevelési igényt megalapozó sérülés okán, a tanuló számára **indokolt, igazgató által írt határozatban a számonkérés alóli mentesítés megadása, a következők szerint:**

SZÁMONKÉRÉS MÓDJA ALÓL:

1. Felmentés megadása az írásbeli számonkérés alól. A tanuló tudásának mérésére a szóbeli számonkérés indokolt.
2. Felmentés megadása a szóbeli számonkérés alól. A tanuló tudásának mérésére az írásbeli

számonkérés indokolt.

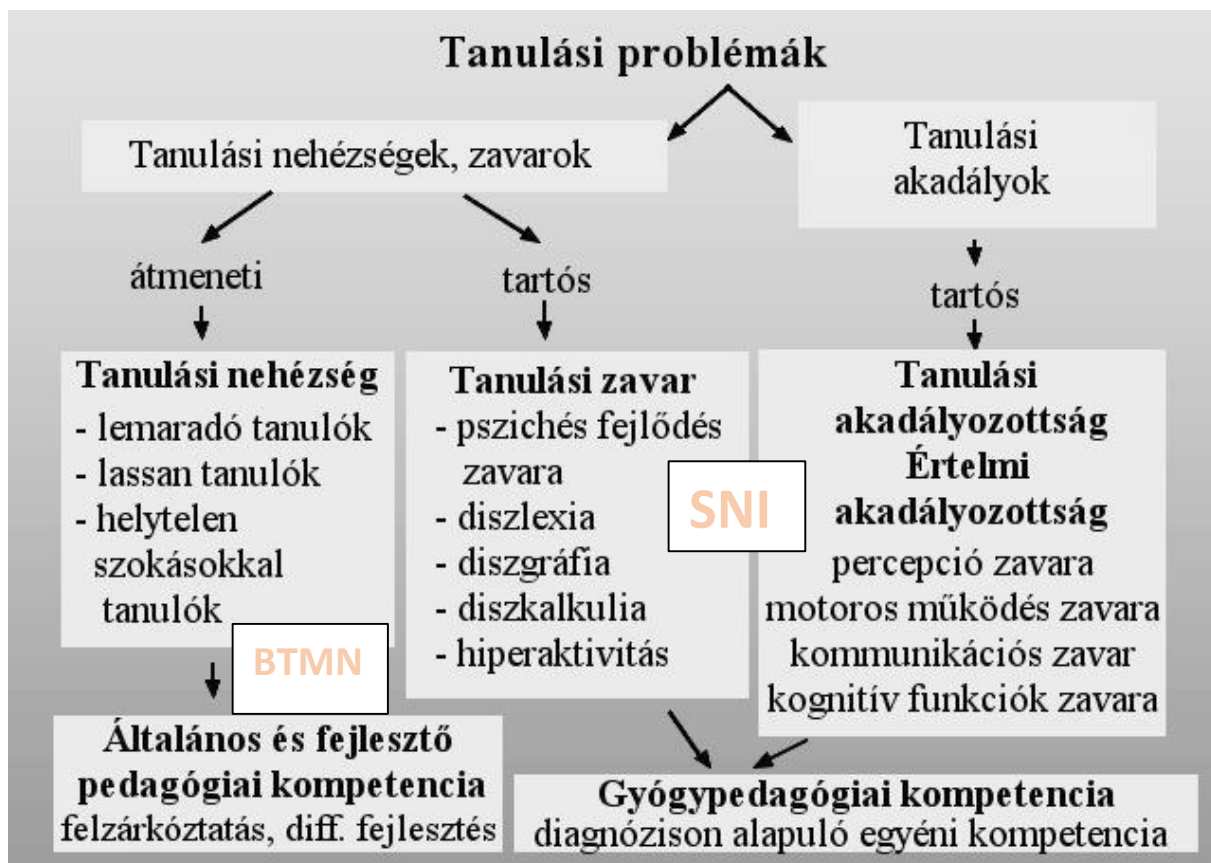
A szakértői bizottság vizsgálatának eredményei alapján a sajátos nevelési igényt megalapozó sérülés okán, a tanuló számára **indokolt, igazgató által írt határozatban az eszközhasználat engedélyének megadása, a következők szerint:**

ESZKÖZHASZNÁLAT:

1. Írógép, számítógép használata indokolt az írásbeli feladatoknál.
2. Számológép használata indokolt a számonkérés során.

Szakvélemény ajánlásai és a segítségnyújtás módjai

Mentességeket lehet összesíteni egy Drive dokumentumban (ez a kollégáknak segítség a tanmenetekhez és a differenciáláshoz) Ezekre is vonatkozik a titoktartás!



A szakértői vélemény javaslatai lehetnek

- Lassúbb tempója, bizonytalansága miatt egységnyi idő alatt kevesebb feladat adása vagy adott feladatmennyiség elvégzésére több idő biztosítása.
- Számolási feladatok értelmezésének segítése szemléltetéssel, cselekedtetéssel, tanári segítséggel, szöveges feladatokhoz ábrák, képek, kiegészítő kérdések segítségével (fizika és kémia tantárgyakra is).
- Írásbeli számonkérés kiegészítés szóbeli felelettel
- A tananyag számonkérése segítő kérdésekkel
- Az olvasásra, önálló szövegfeldolgozásra hosszabb felkészülési idő biztosítása. (kötelező olvasmányok: film, hangos könyv, rövid változat)
- Helyesírás értékelése alóli felmentés, írásbeli számonkérés felváltása szóbeli felelettel, illetve füzetben írandó házi feladat megírása számológépen
- **Dolgozatírásnál 45 perc után + 10 perc**

A tananyag differenciálása

Nekünk kell több szintre bontani, differenciálni a tananyagot:

- Eltérő nehézségű, különböző mélységű feladatsorokat, munka kártyákat állítsunk össze.
- Rövidítsük, egyszerűsítsük a szövegeket.
- Szómagyarázatokat tegyünk a szöveghez.
- Gyakran szótagoljuk le az egész mesét, vagy csak a hosszabb szavakat.
- Ha szöveges feladatokat alkotunk, írjuk át egyszerűbb, rövidebb formában.
- Kevesebb feladatot adjunk.

Mit differenciálunk?

- Mennyiségben (tanmenet – rugalmas tanmenet)
- Minőségben (a tudás mélységében)
- Időben (a ráhagyott időben)
- Témában
- Tanulás módjában – tapasztalásra épülő, megfigyelésen, cselekvésen, alkotáson alapuló módszerrel
- Tanulás eszközeiben (képek, kártyák, ábrák, számológép...)

Példák az oktatás, értékelés folyamatának segítésére különböző problémák esetén

- Írásnehézség (olvashatatlan írás) – szóbeli felelettel kiváltani az írásbeli dolgozatot, speciális füzet-nagyobb sorköz (pl.: Meixner); laptop
- Beszéd problémák – írásbeli feleletek
- Lassúbb tempó - hosszabb idő a dolgozat írásához
- Olvasási, szövegértési nehézség - felolvassuk a tanulónak a feladatokat, szótagolás, rövid szöveg, előnyomtatott feladatsor (ne a tábláról kelljen olvasni)
- Szorongás, gátlás - esetleges egyéni helyzetben, nem osztályközösségben történő számonkérés- tanári asztal mellett, amíg a többiek mást csinálnak
- Számolási nehézség - speciális segédeszközök használata (pl. korongok, pálcikák, számtábla, számológép), Kisebb számkör
- Emlékezeti, figyelem problémák - kisebb egységek számonkérése

Javaslatok, praktikák a segítségnyújtáshoz, támogatáshoz

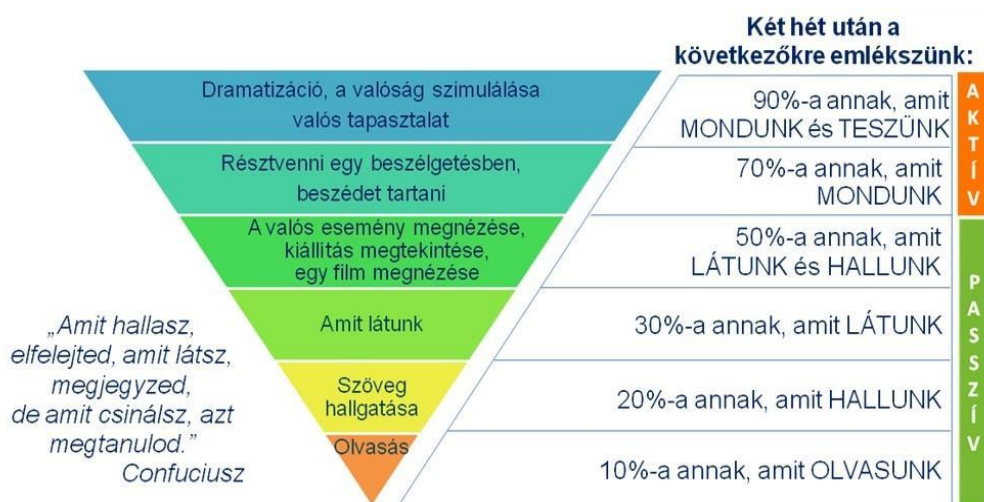
Jó gyakorlatok a **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő /BTMN** /gyermekek oktatásához

- **Rövid és egyszerű instrukciók** használata a nevelési-oktatási folyamatban, szükség szerint ismétlik meg azokat.
- A tanórán a pedagógus ne csak mondja, hanem **több csatornán** keresztül erősítse is meg a tananyagot (szemléltetés, cselekedtetés, taktilis, kinezetikus megerősítés).
- Az auditív észlelési nehézségek esetén **a feladatokat írásban is kapja meg a tanuló**; ugyanez a javaslat a verbális közlések „múlандósága” okán és a minél több vizuális, taktilis megsegítés (vázlatok, képek, szemléltető eszközök, stb.) szükségessége okán is.
- A motiváció fenntartásához a gyermek, tanuló számára **megfelelő haladási tempó** alkalmazása és az egyéni tanulási folyamat tervezése.
- Szóbeli számonkérésnél **használhasson a tanuló rövid vázlatot, hívószavakat**, hogy a tananyagot saját szavaival is el tudja mondani.
- Gyakorlatorientált nevelés-oktatás, (megnézik, meghallgatják, modellezik, elkészítik, bemutatják, előadják, lerajzolják, megszemélyesítik, stb.).
- Megfelelő **tanulási stratégiák és módszerek** bővítése. Akár az óravezetés és/vagy korrepetálás és/vagy fejlesztő foglalkozás keretében újabb tanulási technikák (pl.: lényegkiemelés, gondolatterkép, stb.) megtanításával, gyakoroltatásával segítse a pedagógus a tanulót a tananyag feldolgozásában, könnyebb elsajátításában.
- Az iskolai nevelés keretei között segítség önértékelésének fejlődését, fejlesztő értékelést alkalmazzanak. A gyermek erősségeire építsék a fejlesztési célokat, feladatokat; és ez határozza meg – a gyermek erősségei – a nevelő-oktató munka egyéniesítését is.

Alsó tagozat

Cselekedtetés- látom, hallom, mondom, csinálom¹

pl.: lapbook



Forrás: Edgar Dale (1969)

¹ <https://penzmagnes.hu/wp-content/uploads/2019/10/tanul%C3%A1si-t%C3%B6lcs%C3%A9r.jpg>

Lapbook alsó és felső tagozaton is

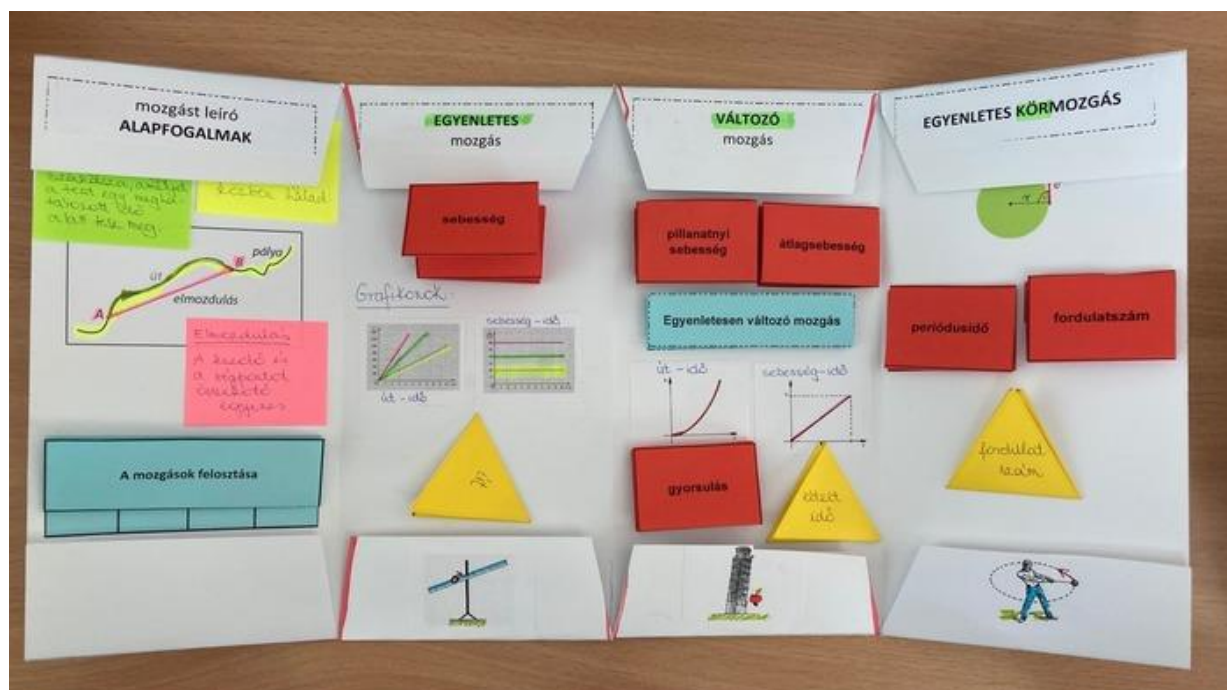
„A lapbook olyan könyvet jelent, amit a gyermek maga készít el egy adott témakörben. Miközben elkészül a lapbook, már meg is tanulja a témakör legfontosabb részeit.”

Egy történelmi lapbookba pl.: összegyűjthetjük a témával kapcsolatban a legfontosabb

- fogalmakat, definíciókat, évszámokat, eseményeket, személyeket, helyeket, legendákat, mondákat, előzményeket, következményeket
- azt, hogy milyen változások történtek:
 - a mezőgazdaságban, iparban
 - a társadalomban
- a kultúrát:
 - stílusirányzatok a művészet különböző ágazataiban (festészet, szobrászat, építészet, zene, irodalom, stb.)
 - vallás, lányoknak: öltözködés, divat, szórakozás, szabadidő

Illusztrálhatjuk a lapbookot képekkel (saját rajzzal, vagy nyomtatott alkotással). Akár a borítót, vagy a sablonokat is. A képek széppé és vizuálisan könnyebben megjegyezhetővé teszik az anyagot, amellett, hogy a művészettörténet terén is fejlesztenek.²

Fizika tantárgyhoz létrehozott lapbook³:



² <http://torizzotthon.hu/torizz-lapbookkal-tanacsok-szuloknak/>

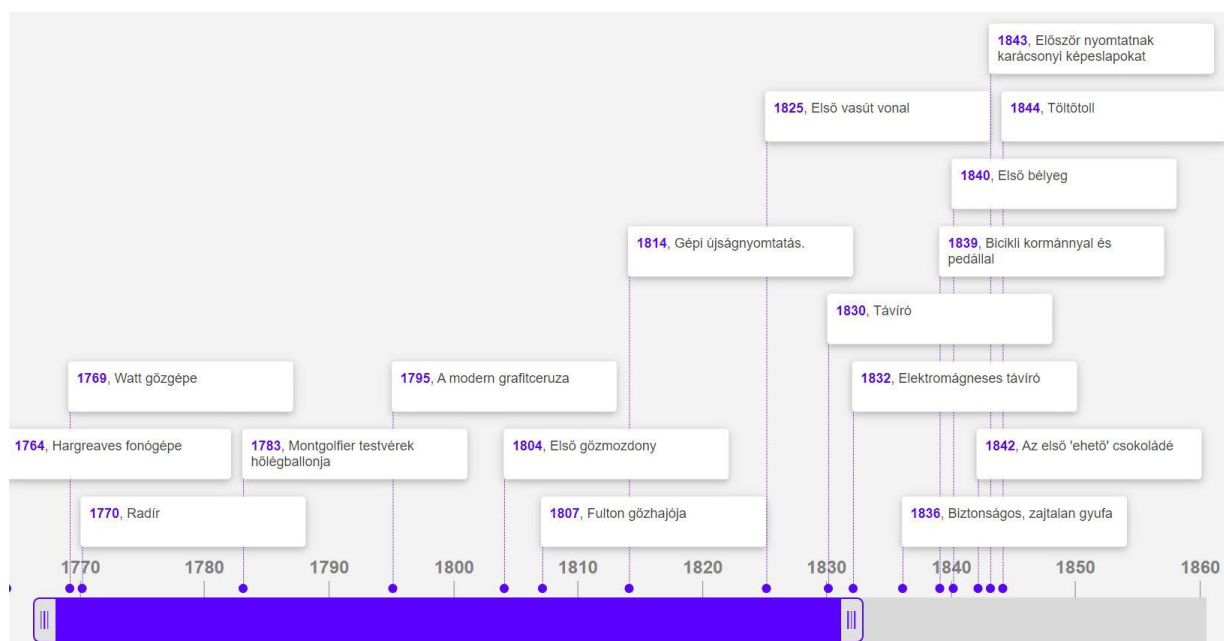
³ Máté Krisztina ötlete alapján

Felső tagozat

Felső tagozaton nagy segítség, ha az osztály összetétele indokolja a **Rugalmas tanmenet**.

A szaktanárok feladatai: Az értő olvasás fejlesztése nem csak az olvasás-helyesírási nehézségekkel küzdő, de a tipikus fejlődésű gyermekek számára sem zárul le az olvasástanítás korszakával. Egészen középiskolás korig folyik tovább. Ennek fejlesztésében minden szaktanárnak jelentős feladata van. Minden szaktárgynak megvannak a jellemző kifejezései (szakszókincse), jellemzően használt nyelvi fordulatai. Ezeket ugyanúgy fel kell ismertetni, gyakoroltatni kell a diákokkal, mint olvasástanuláskor a szavakat. Fontos, hogy a szaktanár egy-egy tananyag feldolgozása során kiválassza azt a 10-15 legfontosabb kifejezést, melyet meg szeretne ismertetni a gyerekekkel és ezt változatos formában gyakoroltassa az órán. Segítse tanulóit, hogy az adott témakörbe bele tudjanak helyezkedni, megértsék a szaktárgy jellemző nyelvi fordulóit. Ugyanígy szükséges segíteni a szövegfeldolgozás másik szintjét, az összefüggések megértését is. Segítse, hogy különböző feldolgozási technikákat, tanulási technikákat próbálhassanak ki a diákok egy-egy tananyag rész tényeinek és összefüggéseinek megértésére, megjegyzésére. Segítse, hogy képességek szerint heterogén csoportokban dolgozhassanak a gyerekek, így mindenki a saját lehetőségeinek megfelelő feladatot kaphat, mégis minden diák számára összeáll a teljes ismeretanyag. Így minden tanuló sajátjának fogja érezni az adott tananyagot.

Az olvasási- helyesírási nehézségekkel küzdő diákoknak lehetőség szerint nyelvtől teljesen (pl. képregény rajzolás megadott kockaszámmal) vagy majdnem teljesen független (pl. gondolatterkép, idővonal⁴) házi feladatokat ajánljunk fel. Tapasztalni fogjuk, milyen sok és ügyes munkára képesek, ha a feladatokat ilyen módon „akadálymentesítjük” számukra.



1. ábra: Digitális időszalag

⁴ <https://hu.node-tricks.com/9-feature-rich-software-create-interactive-timelines-pc>

Fél siker a **Tanulásmódszertan** – pl.: megfelelő memórizálási technika

- memóriavázlat
- szófelhők (szófelhő készítő: <https://wordart.com>)
- pókára (<https://bubbl.us/>)
- gondolattérkép
- memóriakártyák
- fésűk
- dominók (dominó generátor: <https://www.toolsforeducators.com/dominoes/domino-template-text.php>)
- tanulási táblázat, összehasonlító tanulási táblázat...

2. ábra: Memóriavázlat digitálisan

Mezopotámia

1.Meopotámia:

- Tigris és Eufrátesz folyó között / folyóköz/
- első lakói a sumerok
- öntözéses földművelés
- városállamokban éltek

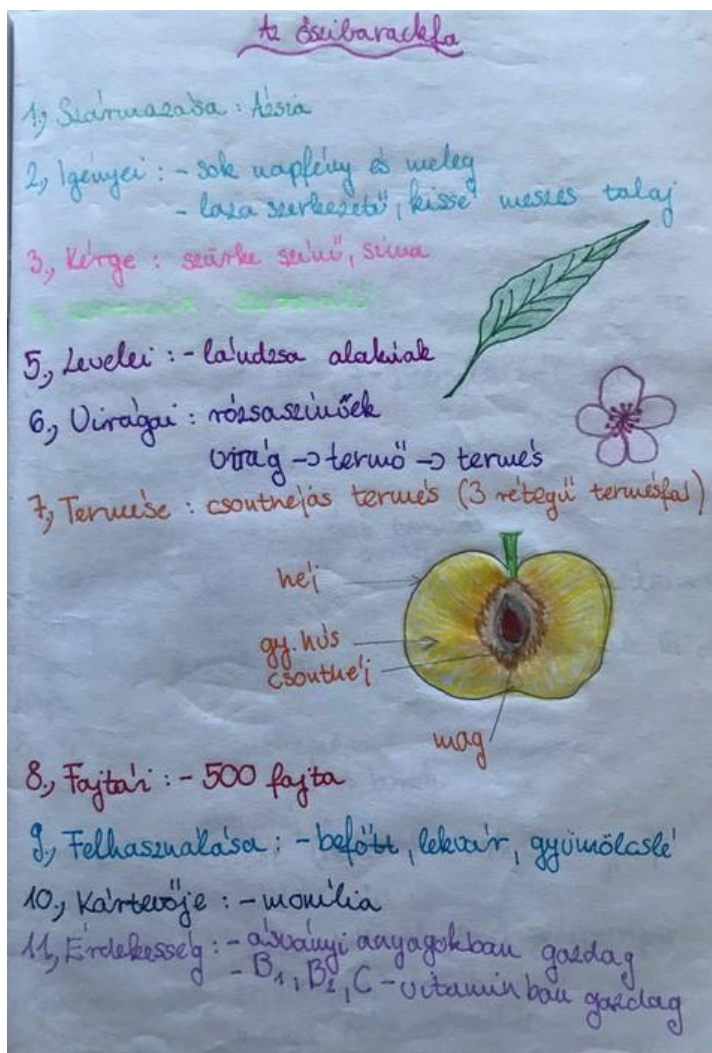
2.Városállam: független város, külön vezetőkkel és királlyal. Erős városfal védte. A toronytemplom (zikkurat/, a termőföldek és a kikötő tartozott hozzá.)

3.Leghíresebb uralkodója Hammurapi, aki létrehozta a Babiloni Birodalmat.

4.Birodalom: olyan ország, amely több államot vagy népet nagy területen egyesít.

5.Meopotámia jellemzői:

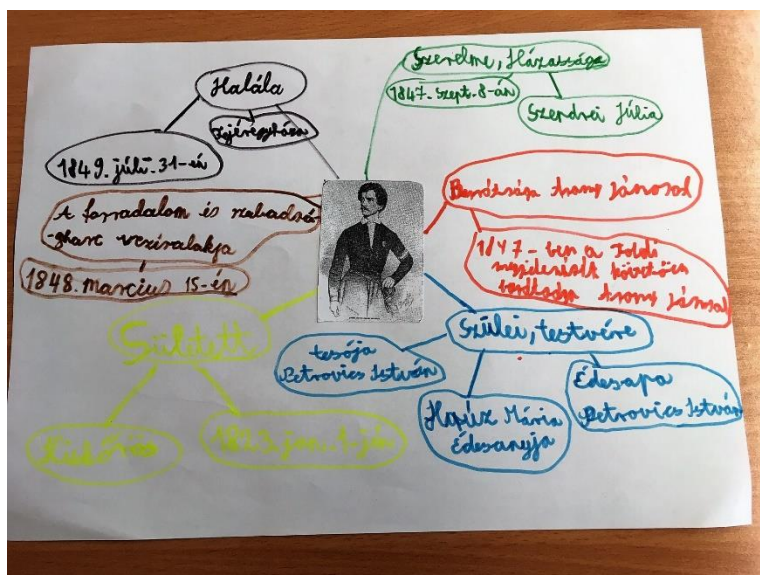
- ékirás agyagtáblákra
- fejlett csillagászat és matematika
- téglafeltalálása



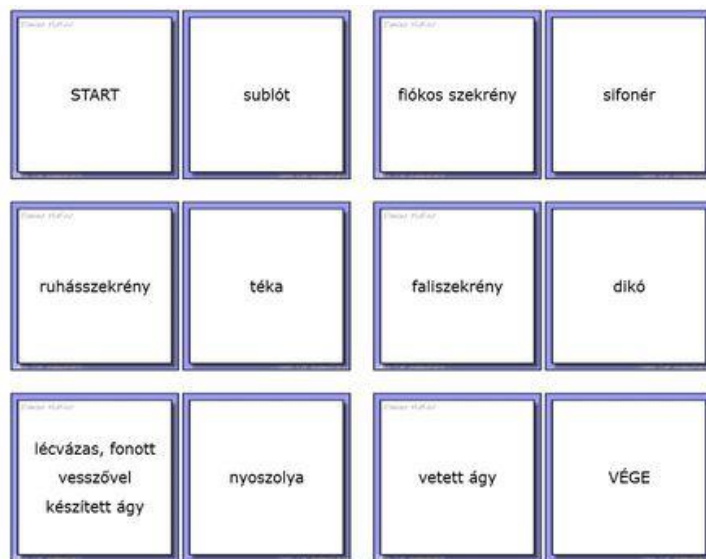
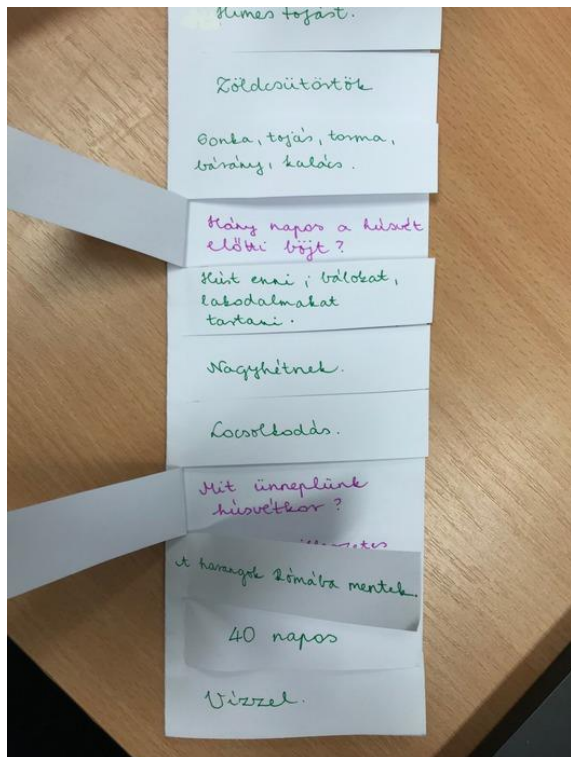
3. ábra: Memóriavázlat kézzel



4. ábra: Szófelhő



5. ábra: Pókára kézzel



8. ábra: Dominó

9. ábra: Fésű

Gímszarvas		Őz
Kültakaró /szőrzete	Nyáron vöröses barna, télen szürkésbarna. Színe egybeolvad környezetével= rejtőszín	Nyáron vöröses barna, télen szürkésbarna. Színe egybeolvad környezetével= rejtőszín
Testfelépítés	Termete: nagytstű (2,5m hosszú, 150 cm magas) Agancsa: védekező és támadó fegyvere az agancs. Az agancs a koponya homlokcsontjának nyúlványán fejlődik ki. (bikának van) Csontos váz- gerinces Hallása, szaglása nagyon jó	Termete: karcsú, kecsesen mozog. Testhossza átlagosan 1 m, tömege 20-30 kg Hallása, szaglása nagyon jó. Agancs- baknak van
Lábtípus:	Vékony inas láb- gyors menekülés/ páros ujjú patás	páros ujjú patás
Mozgása:	gyors	kecses
Táplálkozása:	Növényevő fű, fiatal fák és cserjék lombja, makk. Alsó és felső zápfog + alsó metszőfog redős felületű zápfog kérődzik szürkület után keresi táplálékát	redős felületű zápfog szürkület után keresi táplálékát kérődzik növényevő -kis étkü, válogat fűvekben, levelekben
Szaporodás:	A tehén emlőiből táplálja tejjével kicsinyét - emlősállat	Emlősállat
Csoportosítás:	Gerincesek / emlősök / patások/ párosujjúak / kérődzők	Gerincesek / emlősök / patások/ párosujjúak
Család:	Gímszarvas hímje bika , Gímszarvas nőténye: tehén , Gímszarvas kicsinye: borjú	hímje bak , nőténye: suta , kicsinye: gida
Életmódja	Udvarlás – szarvasbögés / csordákban élnek. Húsa, bőre, agancsa értékes.	Húsa, bőre, agancsa értékes.

10. ábra: Összehasonlító táblázat

Praktikák, javaslatok a sajátos nevelési igényű / SNI / gyermekek oktatásához

Enyhe értelmi fogyatékoság/ tanulásban akadályozottság: BNO F70.0 /

- **MÁS tankönyvek, tanmenetek**
- Okostankönyvek: <https://www.nkp.hu>
- Megtekinthető SNI tankönyvek, tanmenetekkel
BNOF70: <https://www.tankonyvkatalogus.hu>

Elektronikus naplóban is jelölni kell a tananyagot, ha integráló intézményben vagyunk! **Párhuzamos óraként kell felvinni a tanak-os órát, így ide rögzíthetővé válik a tananyag is.** (hiszen más tankönyv, más tananyag)/ SNI:

Meghatározott olvasási zavar /Diszlexia - BNO F 81.0/

- Át kell látniuk az anyagot ahhoz, hogy meg tudják tanulni. **A tanítás tehát összefoglalással kezdődjön.**
- Segítenek azok a módszerek, amelyek az agy egészének használatát kívánják:
- **Pókábrák, Gondolattérkép, Képzelet, vizualizáció**
- Ismeretlen szavak jelölése majd átbeszélése.
- Szeretik alaposan megbeszélni az új fogalmakat, hogy azok ne legyenek homályosak és elmosódottak.
- Fontosak a **feladatváltások**, mert fáradékonyabbak.
- Képek és szöveg egyszerre, a tananyag képekhez kapcsolása stb.
- Rövid távú memóriájuk gyengébb!
- Minél több beviteli csatornát alkalmazzunk! (látja, hallja, megcsinálja, mondja)
- **Nem kell külön tankönyv, nem kell külön tanterv/ tanmenet**

Könnnyítés a diszlexiásnak Diszlexiás betűtípus
<https://www.dafont.com/open-dyslexic.font>

Könnnyítés a diszlexiásnak Gondolattérkép/ Pókábra készítés

Gondolattérkép készítésének szabályai: <https://www.diszlexia.hu/Cikkek/mindmaptani.pdf>

Az írás zavara /diszgráfia - BNO F 81.1/

Az alábbi módszerek segíthetnek jobb írásbeli teljesítményeket elérni:

- **Diktafon és diktálás** Ha van rá lehetőség, diktafonon lehet gondolatokat rögzíteni. A tanár segíthet diktálással leírni a szöveget. Így megteheti, hogy nem az írást, hanem a tartalmat osztályozza. **Drive / Új / Google dokumentumok/ Eszközök / Hangvezérelt írás**
- **Társak füzetmásolata** nagyon nagy segítség tud lenni.
- **Szövegszerkesztés (Word)** Ha a kézírás gondot jelent, a legjobb segítség a számítógép lehet. Manapság könnyű laptopot magával hordani az embernek, és a diszgráfiasok így használhatják fogalmazások megírásakor, jegyzeteléskor, vagy bármikor, amikor írniuk kell.
- Esetleg gyógypedagógus segítségével nyomtatott írásra való áttérés segíthet az olvashatóság elérésében.

Az aritmetikai (számolási) készségek zavara /diszkalkulia BNO F81.2/

- A matematikai mentességek élnek a fizikai számolásoknál és a kémiai számolásoknál is, a szöveges feladatoknál is.
- ajánlott/ javasolt mentességek megadása (többletidő, kevesebb feladatmennyiség ...)
- ha van a mentességek között, akkor eszközhasználat engedélyezése (az lehet képletgyűjtemény, szorzótáblák, számológép, Pitagorasz táblázat ...)
- Egy egyszerű zsebszámológép segíthet az alapvető napi matematikában, a legtöbb mobiltelefonban van egy alapvető számológép-alkalmazás.
- pl.: Használjon színeket az egyenlet különböző részeinek azonosításához.

Önjavító feladatok

- Alapműveletek gyakorlása alsó tagozaton: <https://matek.treefrog.hu/>
- Önjavító feladatok: <https://feladat.matematikam.hu/?f=onjavito>
- önjavító feladatok, ahol időkorlát, darabszám is beállítható: <https://www.ementor.hu/gyorsmenu>

Könyvajánlás:

- Csonkáné Polgárdi Veronika: Számolás 1., Tóth Józsefné: Számolás 2., Számolás 3. , Számolás 4.
- Minimum szintű feladatok / BNO F70 felmérőlapok is:
 - Halász Ferencné: Matematika differenciált felmérőlapok 1. osztály, 2. osztály, 3. osztály, 4. osztály

Az iskolai készségek kevert zavara - /kevert tanulási zavar BNO: F81.3/

Olyan nehezen meghatározható zavarok kategóriája, amelyek érintik az aritmetikai, az olvasási vagy helyesírási készségeket, s amelyek nem írhatóak kizárólag a alacsony szellemi érettség vagy a nem megfelelő iskoláztatás rovására.

Készségek kevert zavaráról beszélünk, amikor **diszlexia-diszgráfia, diszkalkulia-diszlexia-diszgráfia együtt fordul elő**. E zavarok orvosi szempontból a "nem meghatározott zavar" vagy a "kevert specifikus fejlődési zavar" csoportjába sorolhatók.

Segítségadás módja, ami a szakvéleményben van! Pl.:

- Adott idő alatt kevesebb feladat.
- Füzetvezetés folytonosságának biztosítása, mely az otthoni tanulás folyamatos részét képezi. Padszomszéd, esetleg tanári vázlat elküldése.
- Eszközhasználat engedélyezése (pl. szorzótábla, számegyenes, számológép...)
- Képletgyűjtemény, évszám gyűjtemény **valamint fogalom gyűjtemény** a füzet utolsó lapján)
- Dominók, Szókártyák, Fésűs módszer, Gondolattérkép- Pókábra

x	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
4	4	8	12	16	20	24	28	32	36	40
5	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
6	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60
7	7	14	21	28	35	42	49	56	63	70
8	8	16	24	32	40	48	56	64	72	80
9	9	18	27	36	45	54	63	72	81	90
10	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

•	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
4	4	8	12	16	20	24	28	32	36	40
5	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
6	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60
7	7	14	21	28	35	42	49	56	63	70
8	8	16	24	32	40	48	56	64	72	80
9	9	18	27	36	45	54	63	72	81	90
10	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

<https://www.facebook.com/groups/jujoboro/>

ADHD- Figyelemhiányos hiperaktivitás-zavar

ADHD - val küzdő gyermekekre vonatkozó pedagógiai javaslatok

- ELFOGADÁS

Legjobb, ha ezt valamilyen módon éreztetni is tudjuk. Ez persze nem jelenti azt, hogy bármit büntetlenül csinálhat. De több külső segítségre van szüksége. *Szeretnünk nem muszáj, hisz ezt erőltetni nem lehet, de tiszteletben tartani igen!*

- MOTIVÁLÁS SZEREPE

Ha ez sikerül, ezek a gyerekek talán még inkább szárnyakat kapnak, mint mások.

- JÓL SZERVEZETT KÖRNYEZET

Mivel gyenge a belső kontrolljuk, nagyon fontos a külső szabályozás. Az ismétlődések segítik a rögzülést, a rutinná válást.

NÉHÁNY GYAKORLATI ÖTLET

Hová ültessük az osztályban?

Lehetőleg az első sorba, középre, a tanár elé. Így kevésbé vonják el a figyelmét apróbb dolgok (ablaknál bámészkodna, ajtónál ki-be járnak, hátul ülve minden előtte zajló történésre figyelne). Ráadásul a tanár egyezményes jellel finoman is figyelmeztetheti, ha valami nem kívánatosat csinál, nem kell a többi gyerek előtt rászólni.

Ki mellé ültessük?

Sokszor segít, ha pl.: csendes, szorgalmas lány mellé. (Ha lemarad, ránézhet a másik füzetére, nem fogja őt piszkálni a kislány.)

Sokszor megoldás az is ,ha egyedül ül, hisz tér strukturálási problémákban szenvednek. Amíg nem tanulja meg a pad rendezését, rendben rakást ez gyakran a legeredményre vezetőbb.

Hogyan adjunk utasítást, hogyan magyarázzunk?

- Mindig teremtsünk vele szemkontaktust.
- Több lépésben adjuk a feladatot, egyszerre csak egy dolgot kérjünk.
- Röviden, lassan, egyértelműen fogalmazzunk.
- Ellenőrizzük, megértette-e a feladatot.

Segítség a munka megszervezésében

- térben: tanítsuk meg a padon elrendezni a holmikat
- időben: figyelje az óráját, homokórát...stb. a dolgozatoknál(pl.: mire mennyi ideje van)

- tervezés: ha nem tudja lebontani a feladatokat, reménytelennek érzi és nem fogja megcsinálni

Önállóság növelése

- leckeüzet: megbeszélni, ki írja (saját maga, padtárs, barát, tanár). Ki ellenőrzi?
- Házi feladat: mennyi legyen? Inkább csökkenteni kellene a mennyiséget (hiszen nekik minden többször annyi időt vesz igénybe). Kivel tanuljon? Jobb, ha nem a szülővel, ... ne terhelődjön még jobban meg feszültségekkel a kapcsolatuk.
- Tanulási útmutató tervezése otthonra

Önkontroll erősítése

Mivel maguk is érzik a nyugtalanságukat, a gyerekek maguk is szeretnék változni.

- Fontos a követelmények megfogalmazása
- Meg kell értetni vele, a viselkedése és annak következménye közti kapcsolatot. Sokszor nincs tisztában ezzel, ezért másokat hibáztat.
- Segíteni kell saját érzéseit felismerni ("úgy látom, most nagyon mérges, szomorú, tehetetlen vagy") és megérteni mások érzéseit is (" azért haragszik rád, mert leverted a tollát").

Strukturáltalan idő

- Nagyon zavaró nekik, ha a megbeszélthez képest valami megváltozik (pl.: nem lehet az udvarra kimenni, mert esik az eső). Lehetőleg jóval előbb figyelmeztetni kell rá.
- Mozgási lehetőséget, helyet biztosítani.

A gyermeknek szüksége van szervezethez (belül pont ez hiányzik), szabályozott irányításra!

Jutalom - büntetés

- amikor sikerül változnia (bármilyen kicsit is), azonnal meg kell erősíteni
- ha valami rossz viselkedés indul be: lehetőleg minél előbb leállítani (indulatmentesen, segít, ha van hely, ahol megnyugodhat). **Röviden azonnal jelzem, hogy ez nem helyes viselkedés. Később már elfelejti mi történt.**

A többi gyerek között ezek hogyan valósíthatók meg?

- Fel kell mérni, pontosan miben szorul segítségre. Ezt vele egyénileg megbeszélni, s lehetőleg az osztállyal együtt is (hogy a többi gyerek ne úgy élje meg, mindig csak vele foglalkoznak, érezzék, nekik is segíteniük kell.)
- Fel lehet használni, hogy ezek a gyerekek nagyon segítőkészek, bármit rájuk lehet bízni. Ha valaminek a felelőse, komolyan veszi, s ez is sikerélményt ad.

A tananyag strukturálása, tanulásszervezés

- Füzetvezetés folytonosságának biztosítása.
- Tanteremben az első padban üljön.
- Szükség esetén társ füzetmásolata (nagyon nagy segítség lehet).
- Tananyag kisebb részekre osztása.
- Írásbeli számonkérés **tesztszerű** (www.redmenta.com), fontos hogy **feleletválasztós** legyen.
- Házi feladat megjelölése ragasztós cédulával.

Számonkérés

- Lehetőleg egyénre szabott legyen (általában szóban könnyebb ezeknek a gyerekeknek)
- Tekintsünk el a gyermek munkájának külalakja, valamint a viselkedésének értékelésétől, minősítésétől ha a tananyag számonkéréséről van szó.
- Vegyük figyelembe a gyermek aktuális figyelmi szintjét.

A szabályok felállítása

Mindig figyelembe kell vennünk az illető gyermek fejlettségi, érettségi szintjét. A környezet legyen:

- EGYÉRTELMŰ

Az elvárásainkat, szabályokat mindig világosan, egyszerűen, konkrétan fogalmazzuk meg. Mit jelent a gyerekeknek: “legyél jó!”? Nem tudja értelmezni. Helyette konkrétan kérjük, amit várunk: “Szeretném, ha felöltöznél, mire indulnunk kell.”

- KISZÁMÍTHATÓ

A szabályokat mindig előre meg kell beszélni a gyermekkel, s meg kell bizonyosodnunk róla, hogy meg is értette, el is fogadta.

- KÖVETKEZETES

Ne változzanak naponta a szabályok (persze itt is lehetünk kisebb dolgokban rugalmasak.)

Az azonos tetteknek azonosnak legyenek a következményei.

- HATÁROZOTT

Nem azonos a durvasággal, hangos szóval. Legyünk nagyon magabiztosak, nyugodtak, de egyértelműek a gyermek számára.

Célszerű minél korábban, kisebb életkorban bevezetni a szabályokat.

Jutalmazás és büntetés

- JUTALOM

Amit a gyerek szeret, aminek örül. Leginkább a figyelem, az öröendezés, dicséret, kedvezmények, szeretet kinyilvánítása a hatékony. Kisebb gyermekeknél az apró tárgyjutalom is opció lehet, de azért meg kell dolgoznia.

- BÜNTETÉS

Amit a gyerek nem szeret.

- Figyelem megvonás
- Figyelem megvonás és figyelem elterelés (főleg kisebbeknél jól működik)
- “Time out” (ha nagyon zavarja a csoportot, vagy veszélyezteti saját magát vagy másokat)
Az első lépcső, hogy nem vehet részt a tevékenységben, de bent maradhat az osztályban. A következő, hogy izolálni próbáljuk, keresünk helyet ,ahol megnyugodhat. Végül időnként szükség lehet fizikai korlátozásra is (lefogás, átölelés, kicipelés).

“Aranyszabályok”

CSAK az **azonnali** jutalom illetve büntetés hatékony!

Érdemes betartani az “**egyszer mondom el**” szabályt.

Nagyon fontos a **konkrét dicséret és a konkrét számonkérés.**

A **pozitív megerősítés** mindig hatékonyabb, hosszabb hatású, mint a negatív!!!

Az ADHD - val küzdő gyermek megsegítésében szorosan együtt kell működni a tanító pedagógusoknak a gyógypedagógusnak és a szülőnek!!!

Autizmus spektrumzavar

Javaslatok a változásokra való felkészítésre

- stresszhelyzet minimálisra csökkentése, lehetőség szerinti elkerülése
- változások fokozatos bevezetése
- stratégia tanítása a kedvezőtlen helyzet elhárítására, lereagálására, feldolgozására
- mindezek vizuális úton történő megerősítése (napirendi kártyák, folyamatábrák)

Javaslatok a koncentrációs nehézségek feloldására

- strukturált (adaptív) környezet kialakítása (osztályterem, padrend, dolgozat feladatai)
- ültetés egyedül
- zavarmentes, nyugodt környezet kialakítása, lehetőség biztosítása elvonulásra (csendes helyre-pl. könyvtár; nyugi sarok kialakítása-pl. csepphintával, gimnasztikai nagylabdával, kuckóval)
- a tananyag strukturálása mellett az “elég feladat, elég idő” elvének betartása fontos. Ezáltal az önálló munka mennyiségét is növelni tudjuk.

Javaslat az idő strukturálására

- vizuális megerősítés az idő és időtartam múlásához (speciális óra, napirendi kártyák)

Javaslatok a tér strukturálására

- padrend vizuális megjelenítése
- feladatlapok szerkesztése az áttekinthetőség érdekében (különböző színnel, esetleg eltérő betűtípussal elkülönített feladatok, egy oldalon egy feladat megjelenítése, haladás feladatonként, balról jobbra haladás: a megoldásra váró feladat bal oldalra, az elkészült jobb oldalra kerül)

Javaslatok a kommunikációs nehézségek feloldására

- a szó szerinti megfogalmazás, az ironikus kifejezések kerülése
- a tanuló név szerinti megszólítása fontos
- egyszerű, egyértelmű, konkrét utasítások
- megfelelő idő biztosítása az instrukció feldolgozására
- zárt végű (eldöntendő) kérdések használata
- beszéd nonverbális jegyeinek tanítása
- beszédmodell nyújtása (panelmondatok, szófordulatok)

Javaslatok a szociális nehézségek feloldására

A szociális interakciók terén:

- osztály/csoport érzékenyítése pszichológus, gyógypedagógus segítségével
- osztály/csoport tevékenységébe való fokozatos bevonás (pedagógiai/gyógypedagógiai asszisztens segítsége elengedhetetlen); később rokonszenves társ kiválasztása-együttműködés/egyedüllét megfelelő arányának betartásával

- a társas együttlét ne legyen kellemetlen egyik fél számára sem-a fokozatosság, az idő növelésében, illetve a partnerek számának növelésében is fontos tényező
- azonnali, egyénre szabott jutalmazás, elismerés, dicséret

Az érzelmek terén:

- érzelmek tanítása (érzelemkártyák segítségével)
- aktuális érzelmi állapot azonosítása
- érzelmi megnyilvánulás verbalizálása

Az alacsony önellátási szint terén:

- önállóság fokozatos növelése folyamatábrák segítségével
- a háttérben meghúzódó finommotorika gyengesége, a szerialitási nehézség terén végzett fejlesztő munka előmozdíthatja az önellátás terén is az eredményes fejlődést

Mozgásszervi, érzékszervi, beszéd fogyatékos tanulók megsegítése

SNI (Sajátos nevelési igényű) irányelvek:

https://www.oktatas.hu/koznevelas/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok

Mozgásszervi fogyatékoság

Hasznos anyagok:

- Érzékenyítő programok: <https://www.mozgasjavito.hu/szakma-szolgaltatosaink/szakma-szolgaltatosaink-erzenyito-programok/>
- Játékötlek: <http://jatektar.mozgasjavito.hu/>
- Módszertani kiadványok: <https://www.mozgasjavito.hu/szakma-szolgaltatosaink/szakma-szolgaltatosaink-kiadvanyaink/>
- Útmutató mozgáskorlátozott gyermekek, tanulók együttneveléséhez: <http://docplayer.hu/1162095-Utmutato-mozgaskorlatozott-gyermekek-tanulok-egyuttnevelesehez.html>

Gyengénlátás

Hasznos anyagok:

- <https://gyengenlatok.hu/modszertani-intezmeny/pedagogusok/>
- <https://docplayer.hu/134904933-Latasserult-gyermek-az-iskolaban.html>
- <https://docplayer.hu/187652653-Helyesirasi-szojegyzek-also-tagozat.html>
- <http://www.kooperativ.hu/szockomp/ajanlasok/szocialis-05.pdf>
- <https://www.oktatas2030.hu/wp-content/uploads/2020/10/utmutato-a-latasserult-tanulok-integralt-nevelesehez.pdf>

Célszerű részt venni az iskola szakmai nyílt napján

“E programok az együttnevelésben részt vevő pedagógusok számára teszik lehetővé az alapvető gyógypedagógiai kompetenciák megszerzését. Az elhangzó előadásokon tájékoztatást adunk a gyengénlátás fogalmáról, a szembetegségekről, a sérülés-specifikus módszertanról. Az eszközbemutatón a pedagógusokat megismertetjük a tanulást segítő optikai, elektronikus és szemléltető eszközökkel. Az interaktív szimulációs gyakorlatokon a látássérülés megtapasztalását biztosító szimulációs szemüvegekkel végezhetnek az óvodai/iskolai életre jellemző tevékenységeket. Az óvodapedagógusok megtekinthetik csoportos iskola – előkészítő foglalkozásunkat, valamint a gyermekek mozgásfejlesztését. Az általános és középiskolai pedagógusok óralátogatásokon, személyes megbeszéléseken ismerhetik meg speciális eszközeinket, módszereinket.”

Elektronikusan hozzáférhető anyagok:

- *Tantárgyi módszertani útmutatók*
- *Speciális tantárgyi feladatlapok*
- *“Közelről nézve – a gyengénlátó gyermek” – könyv*
- *Fejlesztő eljárások óvodáskorú gyengénlátó gyermekek számára*
- *Nevelési tanácsok gyengénlátó tanulót nevelő szülők számára*
- *“Ismerd meg Budapestet” fotósorozat*

Az elektronikus anyagokat módszertani intézményunktől kérhetik a befogadó intézmények.

Hallássérülés

Folyamatos kapcsolattartás a szurdopedagógia szakos gyógypedagógussal.

Javaslatok a tanórai foglalkoztatáshoz:

- Lehetőleg az első padban üljön.
- A pedagógus mindig szemben álljon a gyermekkel, hogy Ő láthassa a szájmozgását, artikulációját, gesztusait.
- A gyakran fejletlen szókincs miatt az idegen, ritkábban hallott szavak kiemelése és plusz magyarázata.
- A tananyag mennyiségi csökkentése ha szükséges.
- Hallókészülék esetén az élesebb hangforrások kerülése.

Hasznos oldalak:

- Helyi tanterv minták: <https://szechalt-deb.edu.hu/indexdokumentumok.htm>
- http://www.etikk.hu/wp-content/uploads/2013/05/eszkoz_hallasserult.pdf

Beszéd fogyatékoság

- Beszéd fogyatékosok nevelése: <http://jnszmps.hu/wp-content/uploads/2016/03/Besz%C3%A9dfogyat%C3%A9kosok-nevel%C3%A9se.pdf>
- <http://www.kooperativ.hu/szovegertes/ajanlasok/szovegertes-03.pdf>
- <http://www.c3.hu/~jokaialt/szakszolgalat/utazletolt/Matematika/2.pdf>

Szakértői vélemény iránti kérelem készítése

Ha súlyosnak ítéljük a magatartási, tanulási problémát, a tanuló, gyermekünk nem halad képességei szerint a tananyag elsajátításában a területileg illetékes pedagógiai szakszolgálathoz fordulhatunk.

A szakértői vizsgálat a szülő kérelmére, illetve, ha az eljárást nem a szülő kezdeményezi, a szülő egyetértésével indul.

Ehhez **egy formanyomtatványt** kell kitöltenie a pedagógusnak, amelyhez a szülők aláírásával járulnak hozzá.

Beküldési határidő folyamatosan az adott tanév **március 31.** napjáig. Az egyes tantárgyakból, tananyagrészekből első-hatodik évfolyamon a tanuló teljesítményének értékelése, minősítés alóli mentesítése céljából az adott tanév **január 31-éig** indítható.

A szakértői vizsgálatot írásban, a megfelelő nyomtatvány kitöltésével és a kért dokumentumok csatolásával kell kérni. A szülő beleegyezése, aláírása szükséges.

Ötlet: Drive dokumentumban közösen dolgoznak a gyermeket tanító kollégák, ofő tölti ki a 6 oldalas szakértői vizsgálat iránti kérelem c. lapot.

Mit kell/érdemes a kérelemhez csatolni?

- a) Minden korábbi egészségügyi dokumentum (pl. születési zárójelentés, kórházi vagy egyéb ambuláns kezelőlapok, hallás, látás, mozgás vagy neurológiai, gyermekpszichiátriai vizsgálatok dokumentumai); a gyermek által használt segédeszközök (pl. hallókészülék, szemüveg...) dokumentumai; a gyermek friss hallás és látásvizsgálata;
- b) Adatlap a fejlődési szint megítéléséhez az iskolai felkészítés elősegítésére. (15/2013. (II.26.) EMMI rendelet 4.melléklet) Adatszolgáltatásra kötelezett a gyermek házi-(gyermek) orvosa a területi védőnő által szolgáltatott információk felhasználásával. Kitöltése kötelező 5 éves korban. Az adatlap az iskolaegészségügyi dokumentáció része.
- c) Pedagógiai jellemzések (óvónők, tanítók, tanárok), gyógypedagógiai, ill. fejlesztést végzők tapasztalatai (magán úton fejlesztést végzőké is hasznos lehet).
- d) Az iskolai bizonyítványok másolata minden osztályfokról, mentesítésről igazgatói határozat.
- e) Megelőző tanulási képességvizsgálatok szakvéleményei.
- f) A csatolandó dokumentumokat az illetékes szakértői bizottság meghatározza és erről a szülőt tájékoztatja, mindig az illetékes szakértői bizottságnál kell érdeklődni, hogy mit kérnek a vizsgálatához.

Tanmenetben ajánlott jelölés

Témazáróknál pl.:

- többletidő,
- kevesebb feladat,
- segítségadás módja – eszközhasználat

Zalaegerszegi Pedagógiai Oktatási Központ tanfolyamai

Sajátos Nevelési Igényű tanulók integrált oktatása. Különös tekintettel az egyéb pszichés zavarral küzdő, diszlexiás, diszgrafiás, diszkalkuliás gyermekekre

A képzés célja, hogy az integrációban dolgozó, érdeklődő pedagógusokat segítsük a sajátos nevelési igényű, egyéb pszichés fejlődési zavarral (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia) élő gyermekek sajátosságainak megértésében, értelmezésében. Módszertani ötletekkel, tanácsokkal támogassuk munkájuk sikerességét. Szempontokat, útmutatást szeretnénk adni részükre abban, hogy az első tünetek felismerésétől a diagnózis felállításáig, majd a terápia, fejlesztés folyamán, hogyan tudják a szülők tájékozódást, eligazodását segíteni.

Digitális Pedagógia a gyakorlatban

A tanfolyam célja: digitális kulcskompetencia fejlesztése, pozitív attitűd kialakítása a digitális eszközök irányában.

- Gmail, felhőszolgáltatás, Drive – differenciálás lehetőségei csoportmunkánál
- PPT készítés lépései, Hangos PPT készítése
- Szófelhők, gondolatterképek készítése – Tanulásmódszertani lehetőségek
- Feladatok QR –kódba ágyazása
- Tanulást segítő alkalmazások (Learningapps, Redmenta, Okosdoboz,) – differenciálás digitálisan

“Árny és fény”- Spektrumzavarok az általános iskolában 10 órás képzés / ADHD, autizmus témakörben/

A többségi intézmények integrációban érintett pedagógusai számára szerveződött. A továbbképzés első részében az érdeklődők megismerkedhetnek az ADHD és az autizmus kialakulásának hátterében meghúzódó oki és idegrendszeri tényezőkkel, a spektrumzavarok típusaival, járulékos tünetegyütteseivel. Segítséget kapnak a figyelmeztető jelek azonosításához, a megjelenő tünetek felismeréséhez. Betekinthetnek a diagnózis felállításának protokolljába, az itt alkalmazott eljárások, eszközök körébe. Ízelítőt kaphatnak a gyógypedagógiai fejlesztés során alkalmazott módszerekről, eljárásokról, terápiás eszközökről. Az integráló intézménynek biztosítania kell a sikeres együttneveléshez elengedhetetlen tárgyi és személyi feltételeket is. Ezek körével is megismerkedhetnek a tanfolyam résztvevői. A szakmai anyag áttekintését követően személyes vagy online módon folytatódik a képzés az általános iskolai gyakorlatban hasznosítható tanulásszervezési, módszertani ötletek, javaslatok bemutatásával.

Konfliktuskezelés

Erőszakmentes kommunikáció

Göcsej Kapuja Bak Általános Iskola innovációja az erőszakmentes kommunikáció (EMK) nevű konfliktus kezelő módszer. **Bázisintézményi programjukban** évente több lehetőséget adnak a kollégák számára, hogy betekintést kapjanak a módszer elméletébe, gyakorlatába: előadásokat, workshopokat, bemutató órákat tartanak. **10 órás továbbképzés** is indul ebben a témában, ami abban segít, hogy a pedagógus ízelítőt kapjon az érdeklődő egy asszertív kommunikációról. Aki elsajátította és alkalmazza a technikát, az alkalmas lesz:

- ítélet, kritika nélkül összefoglalni a problémáját;
- érdeklődéssel meghallgatni a másikat;
- kifejezni a történetekkel kapcsolatos érzéseit, szükségleteit;
- pontosan, konkrétan, a másikat figyelembe véve megfogalmazni a kéréseit;
- úgy fogadni a kritikát, hogy a másikat megértve, és a maga érdekeit képviselve tud újra kapcsolatot teremteni (megelőzve a konfliktust);
- támogatni a körülötte kialakult konfliktusok megoldását - segít a kapcsolat helyreállításában;
- “nem”-et mondani úgy, hogy figyelembe veszi a másik érzéseit, szükségleteit.

A baki iskola pedagógusainak tapasztalata szerint a gyerekek nagyon hálásak az érzés-szükséglet-szókincsük gyarapításáért, hiszen ezek segítségével pontosan meg tudják fogalmazni, hogy mit szeretnének. Különösen a sérült (BTMN, SNI) gyerekek használják szívesen, hiszen nekik nagyobb elfogadásra, megértésre, támogatásra van szükségük. Önismeretük magabiztossá válik, képesek lesznek a másokra is odafigyelni, megtanulják veszekedés nélkül megoldani a konfliktusaikat.

Az iskola tanárai készítettek egy füzetet, melyben összefoglalták tanítási munkájuk eredményeit, a módszer elméletét, tanítási gyakorlatát. Képzéseinken szívesen adnak az érdeklődőknek a kiadványukból.



Néhány hasznos oldal

- https://www.oktatas.hu/koznevelas/ajanlas_szemelyes_talalkozas_nelkuli_oktatas_nevelési_modszereire
- <http://oktataskepzes.tka.hu/hu/crocoos>
- <https://snitanulasmodszertan.webnode.hu/bevezeto/>
- <https://dpmk.hu/2020/04/17/online-megoldasok-sni-specifikus-javaslatokkal/>
- <http://csmpsz.hu/kiadvanyok/>

Autista óra, timer:

- <https://auti.hu/shop/vizualis-idomero-timer>
- <https://www.aaksni.hu/time-timer-vizualis-idomerok-k34980>